

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Gudstjenesteleg vekkingsvind / Om løfte barn i dåpen / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

3. søndag etter påske – Martin Synnes
4. søndag etter påske – Ernst-Modest Herdieckerhoff
5. søndag etter påske – Brita Hardeberg

Det er stor grunn til å glede seg over at terskelen til nattverdbordet er blitt vesentleg senka i dei seinare åra

Gudstjenesteleg vekkingsvind

Fleire av bispedøma skriv i sine årsrapportar for 2004 om ein gledeleg auke i tilslutnad til nattverden. Dette ser ut til å vere eit markant utviklingstrekk, og somme stader er auken så stor at ein dristar seg til å tale om ei nattverdvekkning. Det er stor grunn til å glede seg over at terskelen til nattverdbordet er blitt vesentleg

senka i dei seinare åra. Ikkje minst er det grunn til å leggje merke til korleis dei unge dreg med seg dei eldre. Når konfirmantane eller medlemene i barnekoret heilt sjølsagt tek imot invitasjonen til Herrens bord, må mang ein vaksen kyrkjegjengar gå i seg sjølv og la seg utfordre til å slå fylgje. Borna viser

vegen til Guds rike, og det er ingen annan måte å ta imot det på enn som eit lite barn, seier Meisteren.

Nattverden er eit teikn på einskap, og nettopp derfor er det så smerteleg at nokon skal kjenne seg ekskludert frå dette fellesskapet. Men det er dessverre eit faktum at fellesskapsmåtiden, stikk i strid med intensjonen, i visse samanhengar fungerer splittande. Somme kjenner seg uverdige til å ta del, andre opplever det feil å delta for ofte, og andre igjen blir avviste på grunn av dogmatiske barrierer mellom kyrkjene. Ante vi litt meir om kva vi verkeleg er med på, ville vi truleg seie som leikande born: «Meir, meir!» og «ein gang till!» Når hjarta verkeleg brenn i oss, slik det hende på Emmausvegen, då vert augene etter kvart opna og kvardagslivet forvandla.

Generalsekretær i Mellomkyrkjeleg Råd, Olav Fykse Tveit, heldt hovudforedraget på sist kyrkjemøte om «Ei vedkjennande kyrkje». Responser på foredraget vart av fleire samanlikna med stemninga på eit vekkingsmøte. Foredraget er sendt ut til alle kyrkjelydar i landet og eignar seg svært godt til eit sørgående studium i sokneråd og bibelgrupper. Fykse Tveit understreka sterkt at ei vedkjennande kyrkje er ei feirande kyrkje. Det eldste namnet på nattverden er nettopp *eukaristi*, takkseining, og «alle som vil delta i livets fest og feire at dei har fått evig liv av den treeinige Gud, er velkomne til bords». Etter å ha bore fram Guds gaver og frukta av menneskes arbeid, og gjennom takken til Gud for hans nådige gåve til oss i form av brød og vin som er forvandla, blir også våre liv forvandla. For «den som tek del i kyrkja sin takkefest, er ikkje lenger for seg sjølv, men har vorte ein del av ein fellesskap som er til for å dele», framheva Fykse Tveit.

Det er til ein organisk heilskap av nattverd, fellesskap og teneste Jesus kallar oss. Nattverden blir ei livshaldning for den som oppdagar dette. Det er vår åndelege gudsteneste å framføre oss sjølve som eit levande og heilag offer, skriv Paulus i Romarbrevet (kap 12,1). Ei sakramental vekking inneber at vi får opp augene for at vår nattverdfeiring djupast sett er å løfte heile skaparverket inn for Guds ansikt. Det er

vårt lovprisingsoffer, og i nattverden talar kyrkja på vegne av alt det skapte. Dette perspektivet vert sterkt understreka i det økumeniske Lima-dokumentet «Dåp, nattverd og embete» (frå Kyrkjeverdrådetts Kommisjon for tru og kyrkjeordning, utgitt på Verbum i 1983). Ein hovudtanke i dokumentet er at for den som har del i Kristi lekam og blod, vert all slags urett, rasisme, åtskiljing og frårøving av fri-dom radikalt utfordra. Å ete Livets Brød tyder å sjølv bli brød for verda! Nattverddeltakinga må ha som fylgje at vi aktivt kjempar for å betre enkeltmenneskes levekår og for å fremje

Å ete Livets Brød tyder å sjølv bli brød for verda!

fred og forsoning. Kristen tru vert fordjupa gjennom nattverden, og derfor bør nattverden feirast ofte, er Lima-dokumentets sterke oppfordring – i det minste kvar søndag! Den norske kyrkja har offisielt slutta seg til denne tilnærmingsteksten.

Nattverdliturgiane våre er dessverre sterkt dominert av ein nokså individualistisk og bosprega teologisk arv. Med unntak av eit par av ordningane for nattverd utanom høgmessa, er både det skapingsteologiske og det eskatologiske perspektivet nokså fråverande i liturgi-ane. Resultatet er at samanhengen mellom søndagens og kvardagens gudsteneste blir utdeleg, og at nattverdens karakter av takkseining og forventningsfull jubelfest ikkje kjem godt nok fram. Det er sterkt å vone at det pågåande liturgireformarbeidet vil bøte på desse manglane. Ein rikare nattverdliturgi vil kunne gi ny kraft og næring til nattverdvekkinga som har gått over landet.

Jan Otto Myrseth

JAN OTTO MYRSETH
janotto@ringnett.no

Om å løfte barn i dåpen...

AV ROALD IVERSEN, TRONDHEIM

riv@dmmh.no

Vidar Vik har skrevet i Luthersk Kirketidende nr. 5/2005 «Om dåpens løfte (a) og løftet i dåpen (b)». Han etterlyser en teologisk begrunnelse for å løfte barn i dåpen, noe som kan rettferdiggjøre løftet (b), et håndfast bevis så å si, som gjør løftet (b) til noe mer enn en nymoderne, koselig kirkepraksis. Han frykter, med rette, en «nussifisering» av kirkens ritualer.

Jeg var menighetsprest i Nidaros bispedømme i åtte år. Jeg løftet alltid barnet etter dåpen, og jeg snakket alltid med foreldre og faddere om det på forhånd. Jeg kalte det en tegnhandling. Handlingen skulle vise at vi som kirke skulle holde barna våre høyt, i motsetning til alle dem i verden som trakk barn ned og ødela livene til dem. Media var, og er, dessverre daglig fulle av eksempler på at barns liv trakk ned og ødelegges.

Som kirke skulle vi med andre ord representere en motmakt til en slik nedverdiggende praksis. Vi skulle løfte barna opp, og holde dem høyt i verd. For meg var den teologiske begrunnelsen for løftet (b), forankret i en bestemt lese måte av teksten i Markus 10:13-16.

Tanken var ikke at barna skulle løftes opp på en pidestall. De skulle derimot løftes inn i det gudsrike, som teksten i Markusevangeliet prøver å si noe om. Løftet (b) hang sammen med løftet (a).

Mitt synspunkt var at foreldre og faddere, i likhet med meg og resten av menigheten, hadde del i ansvaret for å «lære dem å holde alt det jeg har befalt dere», som det het i dåpsbefalingen, bl.a. ved å fortelle dem om deres verd, for at de igjen skulle fortelle andre om deres verd osv..

Jeg har skrevet mer utførlig om Markus 10:13-16 andre steder, bl.a. artikkelen «Den

som ikke tar imot Guds rike som et lite barn, skal ikke komme inn i det. Om bibellesning og barneliv i teologi og samfunn». Artikkelen står i boka *Barnet. Konstruksjoner av barn og barndom*, som kom ut på Universitetsforlaget i 2003, og de som er interessert i barn og ulike syn på barn, kan finne mye interessant lesning her.

Svar til Vidar Vik 5/05:

Er det noe jeg virkelig ikke frykter, så er det at følelser skal ta overhånd i vår kirkes gudstjenestefeiring. Følelser og kropp er ikke det som kjennetegner gudstjenestelivet i overveldende grad. Om «nussifiseringen» (at presten løfter dåpsbarnet fram etter dåpen) skulle stå i fare for å aktivere menighetens, prestens og dåpsfølgets følelser, så hilser jeg det hjertelig velkommen! Fram for kropp og følelser – også i møte med det hellige!

Kirken, kroppen og seksualiteten

– ufullstendige tanker omkring et bispevalg

AV MORTEN ERIK STENBERG, KAPELLAN I STANGE PRESTEGJELD

I lang tid har striden om utnevnelse av ny biskop i Oslo rast, og den vil ventelig fortsette i uoverskuelig framtid også etter at Ole Chr Kvarme er på plass. I media har hele prosessen blitt gjort til et spørsmål om homofiles plass i kirken. Etter min mening dreier den seg mer om forholdet kirken har til kropp og seksualitet. Ingen av disse to temaene har kirken etter min mening kommet helt til rette med gjennom sin 2000-årige historie. Fordi vi er usikre på dette temaet tror mange at vi enklest kan unnsnippe ved å stenge døren for de homofile. Men da skjer det at vi lukker døren for både kroppen og seksualiteten. Vi gjør oss selv til hjemløse. Kristendommens kjerne handler jo om at Gud har blitt menneske. Sant menneske. Ikke litt menneske. Men helt og fullt menneske. Jesus hadde et mannlig kjønnsorgan, et lem (det kan være uvant å tenke at han som menn flest våknet med ereksjon om morgenen). For meg er dette likevel en helt opplagt konsekvens av tanken om at Gud ble menneske. Alternativet er å si at Jesu var menneske, men noen seksualitet hadde han ikke. Mest uproblematisk ville det for noen være om vi kunne slå fast at han var impotent fra fødselen av og regnes som asekseuell. Prisen blir høy, vi må legge bort hele tanken om Jesus som sann Gud og sant menneske.

Seksualiteten (vidt forstått) var utvilsomt en viktig side hos Jesus, ikke bare det, den var en drivkraft. For hans kjærlighet til sin himmelske Far også var erotisk, i den forstand at den la beslag på alt det som bodde i ham av følelser og lengsler, den var total, men ikke marginal. Og der tror jeg vi er ved noe av grunnen til at

så mange menn finner igjen lite av seg selv i kirken, vi har overlatt det meste av seksualiteten til den kulørte ukepressen, tv-seriene og sexologene. Skal kirken våge å være en samtalepartner, et sted hvor også seksualiteten kan tas fram og erkjennes, må kirken våge å kle seg selv naken som fellesskap. Tradisjonelt har en talt om kirken som mor og som Kristi brud. Helt opplagt så bærer jo også disse bildene i seg forestillinger knyttet til seksualiteten og kroppen. De bærer i seg lengsel etter forening, intimitet og hengivelse. I en viss forstand foreløpig uoppfylt, men likevel tilstede som drivkraft og energi. Hvis det da ikke dreier seg om et himmelsk sanksjonert tvangsekteskap skulle en forvente at denne lengselen også kommer til uttrykk som kåthet og lyst (hvis da ikke Jesu forhold til kirken og verden er helt blottet for pasjon?).

I de første århundrene fant kirken det vanskelig å forsones seg med at Jesus ble korsfestet naken. Kledet som de aller fleste korsfestelsesmotiv har latt binde rundt Jesu kropp har ikke nødvendigvis røtter i virkeligheten. Den totale ydmykelsen var å bli avkledd, gjort til skam. Kanskje skulle vi, i forkynnelsen, våge å kle av Jesus, la ham være naken på korset. Ikke for å fornedre ham, men for å understreke at Jesus også bærer det vi måtte ha av skam og skyldfølelse i møte med egen seksualitet. Den nakne Jesus på korset, viser oss en Gud som er solidarisk med alle dem som på grunn av seksualiteten opplever at kirken er stengt. Når kjærligheten og seksualiteten blir hjemløs drives og ut på gatene, i mørket og avkrokene – falbys som «one night stands» – korte hendelser som ikke handler om annet enn å forlø-

se den fysiske seksualiteten. Da bærer kirken selv den større skyld fordi den nektet kjærligheten og seksualiteten rom da de kom og bad om plass i herberget, vi gjør den hjemløs. Med all vår tale om seksualiteten makter vi ofte ikke å gi den smak av himmel eller lukt av jord, den kaster av seg en gnostisk skygge. Hvis kristen tro ikke evner å hjelpe mennesker til bedre å integrere og verdsette lengsel, sensualitet og erotikk som en del av det sant menneskelige vil kirken selv, etter min mening, fortsette å være en aktør som forsterker de tendenser den helst vil bekjempe på nettopp dette området.

Om man i Vesten har gitt Augustin skylden for å koble sammen skyld/skyld og seksualitet må vi i hvert fall gi ham rett i at lengselen er en grunnleggende drivkraft hos alle mennesker. Spørsmålet er om ikke Augustin undervurderte det erotiske elementet i lengselen, i hvert fall hvis vi forstår den som et uttrykk for menneskers behov for å gi seg hen

og oppleve seg som forent med en større virkelighet. Erotikk og ekstase hører sammen og «ekstase» betyr da å gå ut av seg selv.

Først når mennesker kan kle seg nakne for å møte den nakne Gud, først da vil kirken også bli det stedet hvor seksualiteten kan «helliggjøres» og vise vei mot Gud.

Slik sett er det kanskje ikke merkelig at vi stenger døren for de homofile i kirken, når flertallet av oss knapt nok tør å stå fram som skapt med kropp og kjønn.

Drømmen min er en kirke som framstår som et kroppslig fellesskap hvor seksualiteten er noe vi takker Gud for, før vi snakker om dens farer. Bare slik kan kirken bli en møteplass mellom himmelsk og jordisk, guddommelig og menneskelig – et helligsted hvor disse dimensjonene berører hverandre, vekker lengsel og lyst som driver mennesker og Gud nærmere hverandre som elskende og elskede.

Nyhet fra Luther Forlag

Ernest Casutto

DEN SISTE JØDEN I ROTTERDAM

Kr 198,-

Hvis du ble grepet av *Anne Franks Dagbok*, *Skjulestedet* av Corrie ten Boom og filmen *Schindlers liste*, må du også lese denne boken... et enestående vitnesbyrd om hvordan mange jødiske familier midt i vår tids verste mareritt fant sin styrke i troen på Jesus Messias. Du vil bli velsignet mens du leser.

– Stan Telchin, forfatteren av *Forrådt*.

Boka tar deg med inn i en livserfaring og troshistorie som du sent vil glemme.

Rolf G. Heitmann

Generalsekretær, Den Norske Israelsmisjon

FRA BOKFRONTEN

Merethe Roos

Kunst eller ikke kunst?

En utvidet anmeldelse av Ola Tjørhom:

Fartein Valen – vestlandspietist og modernistisk banebryter.

I november 2004 ga Ola Tjørhom ut boken *Fartein Valen – vestlandspietist og modernistisk banebryter*. Boken, som ble utgitt på Genesis forlag, er et resultat av et entusiastisk arbeid med kilder og et stort engasjement for Fartein Valens musikk. Tjørhom forsøker her å belyse Valens verker med henblikk på å forstå verkenes religiøsitet. I så måte er boken et tilskudd til det fagfelt som forener teologi og kunsthøgskole, og slik føyer den seg inn i en forholdsvis ny tradisjon som stadig er i utvikling. Boken har fått en blandet mottagelse i norsk presse, og blant annet retter emeritert professor i musikkvitenskap, Ove Kristian Sundberg, skarpe skyts mot både innholdsmessige og formelle aspekter ved Tjørhoms bok (*Vårt Land* 5.1.2005). Selv har jeg anmeldt boken i *Tidsskrift for teologi og kirke 1/2005 (Universitetsforlaget)*. Ingen kan reise tvil om at det som direkte angår Fartein Valen i denne boken representerer et til dels fremragende arbeid. Det er engasjerende, spennende og innsiktsfullt. Men til tross for dette mener jeg boken har en del problematiske trekk.

Mitt første anliggende er av prinsipiell og etisk art, og retter seg mot bokens til dels meget polemiske skrivestil, og den tenkning denne polemikken er uttrykk for. Jeg vil innlede med et spørsmål: hvem vil finne seg til rette i Tjørhoms kirke? Ola Tjørhom har hørt seg lei på muzak og musikalsk kitsch. Og det har han sin fulle rett til å uttrykke. Men når han selv definerer grensene for hva slags musikk disse betegnelsene skal romme, blir alt så mye mer problematisk. Særlig når han trekker det inn i kirkelig/teologisk sammenheng. Med norma-

tiv tyngde og stor patos proklamerer han Fartein Valens musikk som løsningen for den kirke han oppfatter som preget av «kulturell populisme og allmenn amatørisme» (s. 164). I disse begrepene legger han åpenbart ganske mye, ettersom han hevder at komponister som Arvo Pärt og John Tavener begår «en slags nyvennlig musikk som framfor alt kjennetegnes av en urokkelig kjærlighet til fortiden» (s. 163). Ergo: Pärt og Tavener er «for nusselige», for å bruke et av Tjørhoms egne begreper. Hvor avantgardistisk må tonespråket være for å få plass i Tjørhoms kirke?

Forfatterens intensjoner er nok i bunn og grunn gode. Han vil utfordre og gi oss vekst. Men disse edle forsetter får hos ham sterkt preg av elitisme, nettopp fordi han selv fremtrer som dommer for hva som er god og dårlig smak. Musikkens kvalitetskriterium er her eksplisitt knyttet til et «tonespråk som kan røske oss ut av den sløvhet og vanetenkning som truer med å lamme oss» (s. 165). Dette er igjen ensbetydende med tonesettere som Olivier Messiaen, James MacMillan, Sofia Gubaidulina, Trond Kverno og Kjell Mørk Karlsen (samme side). Ved siden av Fartein Valen. Alle disse er komponister som for mange representerer et forholdsvis komplisert og ukjent tonespråk. Hva gir Tjørhom rett til å fremme påstander om at disse komponister representerer en kulturell kvalitet som har mer verdi enn Edvard Grieg eller Egil Hovland?

Gamle, innsiktsfulle Immanuel Kant lærte oss en gang om den estetiske smakens antinomi: at smak på den ene siden ikke kan settes på begrep fordi den alltid er subjektiv, men at

den likevel kan knyttes til et begrep som går forut for menneskets erfaring. I og med dette begrepet, som kan defineres som noe alle mennesker har felles, blir vi oss bevisst vår egen guddommelighet. Møtet mellom kunstverk og menneske får et preg av ekthet som er usammenlignbart med alt annet, nettopp fordi det fremkaller et særlig velbehag hos den berørte. Hva som forårsaker denne opplevelse har ingen rett til å binde til setninger: det estetiske tilhører en dimensjon som går forut for språk og tanke, men som er erfarbar som følelse. Denne følelsen angår menneskets eksistens. Sett ut fra Kant – som jeg her vil gjøre til talsmann for mitt eget syn – begår Tjørhom en generaltabbe: han binder det potensielle religiøse uttrykk – det som skal gripe mennesket – til et rent formelt kriterium. Og dette kriterium er til syvende og sist ikke annet enn hans egen smak.

Jeg mener altså at en elitisme som den Tjørhom profilerer ikke er veien å gå når kirkens rolle som formidler av estetiske trosuttrykk skal diskuteres. Som Guds hus for alle mennesker trenger kirken mangfoldet av kunstneriske uttrykk, om det så er det Tjørhom kaller «kristelig elg i solnedgang» og «kulturuttrykk med et trivialiserende og banaliserende innhold, heimestrikk og kitsch», Mozart, gospel eller Valen. Kirken må forbli et hus med mange estetiske rom, og dørene må forbli åpne. Selv vil jeg forbeholde meg retten til å si at jeg kan berøres av Sigvart Dagsland, uten å bli stemplet som banal i min musikksmak. Svaret på spørsmålet jeg innledet med må dermed være: Ola Tjørhoms kirke er ikke min kirke. Og jeg snakker om noe annet enn konfesjonell tilhørighet. Musikkens religiøse potensial må ligge i evnen til å gripe, ikke i ytre formalia.

Med dette er jeg inne på mitt andre anliggende i denne sammenheng: metode. For Ola Tjørhom har ikke bare i etisk, men også i estetisk-teoretisk forstand viklet seg inn i problemer. Som nevnt over kaster han seg med Valen-boken inn på et nytt trendfelt i teologien: estetikk. Den teologiske estetikken mest problematiske side er, når dens oppgave er knyttet til å beskrive kunstverkers religiøse egenart, knyttet til metode. Tjørhom har valgt å beskjefte seg med den minst avklarte og

mest problematiske av alle kunstformer: musikk. For å forstå musikk som formidler av teologisk mening kreves et begrepsapparat som kan knyttes til musikalsk verkanalyse, slik man for eksempel kan se hos Bachforskerne Renate Steiger og Martin Kohler. Dette er i liten eller ingen grad reflektert i boken. Ei heller har den referanser til en prinsipiell systematisk-teologisk diskusjon om kunst som uttrykk for guddommelighet. Ut fra denne innfallsvinkelen har omfattende diskusjoner foregått i lang tid, og debatten har engasjert teologer som Nicolas Woltersdorff, Richard Viladesau og Jeremy Begbie. Store navn med lang fartstid innen teologisk akademisk, som det er naturlig å referere til når man kommer med innspill innenfor teologisk estetikk. Tjørhom nevner ikke en setning fra disse debattene, verken i sin apologi for Valens musikk som «sann tale om Gud» (s. 166-167), eller andre steder i boken. Og i det han stadig kommer med utfall mot den såkalte «protestantiske middelestetikk», kunne man vel kanskje forventet at han i større grad hadde bygget sin kritikk på estetikere som har gjort seg bemerket innen den romersk-katolske kirke. Jeg tenker da i fremste rekke på Hans Urs von Balthasar. Men Balthasar blir avspist med en kort notis på side 161. Her finnes ingen egentlig forklaring av hva som skiller den romersk-katolske kirkes estetikk fra den protestantiske, ingen utlegning, ingen skikkelige argumentasjon: kun påstanden om at Balthasar og hans konfesjonsfelle Yves Congar «bygde konsekvent på et klassisk teologisk grunnlag» og at «de ikke lot seg avspise med abstrakte religiøse ideer». Hva betyr det? Jeg vil gjerne vite litt mer om hva jeg får for jeg kjøper det. Så, på hvilke premisser vil Ola Tjørhom at vi skal ta han på alvor?

Det hadde vært interessant å vite hvem Tjørhom tenker seg som målgruppe for denne boken. Dens oppbygning gir assosiasjoner i retning av at det her forutsettes et publikum med en viss interesse for teologi og kirke. Spørsmålet er om forfatteren kommuniserer tilstrekkelig med disse leserne. Jeg tror få teologer deler et så elitistisk kultursyn som her legges for dagen, særlig når det er fremført på bakgrunn av Tjørhoms resonnementer.

Musikk bærer ofte i seg et potensial til

bedre å forstå historien og vår egen tid. Det gjelder også Fartein Valen. Hans tro og musikk fortjener oppmerksomhet fra teologisk hold. Dessverre tjener det ikke saken at dette gjøres på Ola Tjørhoms måte. For, som

Ove Kristian Sundberg også skriver, Tjørhom har andre agendaer enn en utelukkende musikkalsk og teologisk analyse av Fartein Valens verker.

SØNDAGSTEKSTEN

Martin Synnes, Ernst-Modest Herdickerhoff og Brita Hardeberg

3. søndag etter påske

17. april 2005

Prekentekest Joh 16,16-22

Jes 43, 16-19; Hebr. 13, 12-16.

Perspektiv

Det skal forkynnes over tekster fra Johannesevangeliet f.o.m. første påskedag og til pinsefesten, og ennå lenger. Så har vi rikelig grunn til å fordype oss på nytt i dette skrift, Johannes' unike univers som åpenbarer for oss Faderen, Sønnen og Ånden (Parakleten). Jesus vil at ingen av hans disipler skal være i tvil om veien videre. Ikke desto mindre rommer søndagens tekst atskillig uro og tvil. Hva nå? Hva blir vilkårene for disippellivet når Mesteren forlater dem, han «går til Far»? Det er en viktig utfordring til vår preken å tale sant om veien fram, om klagen og om tårene. Disiplene kan se ut til å bli tapere i verden, men det er en ennå større utfordring at den gode melding i Jesu disippelsamtale får siste ord: Han kommer til oss og *gleden* skal triumfere!

Teksten

Vi befinner oss i siste del av Jesu avskjedstaler til disiplene (13-16). Setting er måltidet på «nattverdsalen» (13,1f). Teksten viderefører motiver i foregående perikoper. Jesu omsorg for disiplene er i fokus. De risikerer å bli utstøtt (16,1ff). Den umiddelbare bakgrunn for vår perikope er Jesu undervisning om hva det betyr at han «går til Faderen» (16,5ff); en

siste gang i avskjedstalen kommer Parakleten i bildet: Han skal kunngjøre for dem «de tilkommende ting» ('ta erkjomena'; (v13). Vi skimter kirkens vilkår og fremtid.

16,16-33 er en tematisk helhet, og fokus er disiplenes fremtid, atskillelse og om nærhet. Vv23ff utfolder vilkårene for disippelliv i en ny tid («på den dagen»). Teksten har gjennomgående dialogform, og samtalen dveler fra starten ved Jesu melding «om en liten stund...» Gjentakelsene (4x) forteller at det dreier seg om et brennpunkt i det som skal skje. Kontrastene er markante, mellom verden og Jesu disipler, mellom sorg og glede. Her er tale om stor sjelelig dramatik, en krise i disippellivet? Den forløsende erfaring blir å «få se ham». Jesus nærvær er alfa og omega for disiplene. Billedtalen som Jesus tar inn (v21), kvinnen som er i fødselssmerter, har en tydelig bakgrunn i en profettekst (Jes 26); en tekst som har messianske overtoner.

Den større eksegetiske utfordring i søndagens tekst er å skjønne hvilken kritisk tid for disiplene Jesus taler om: «Om en liten stund... Og igjen om en liten stund skal dere se meg»? Obs: også Jesu disipler er famlende i møte med denne framtid! Sistnevnte ledd har en apokalyptisk tone på bakgrunn av Dan 7,13f; jf Mk 13,26 og 14,62: de skal se Menneskesønnens komme. Men konteksten hos Johannes er den siste påskefest (13,1). Gjennom sin opphøyelse på korset går Jesus til sin Far! (7,33; 16,5). Så er det mer nærliggende å tolke gleden som vender tilbake om disiplenes nye møte

med sin herre etter oppstandelsen. Løftet i vers 16 kan da ikke avgrenses til det som skjer først i parusien. Vi står overfor et fascinerende eksempel på en fortettet og flertydig språkføring hos Johannes. Forklaringen må være at historie og eskatologi er vevet sammen i hans fortelling. Både korsfestelse, oppstandelse og intronisasjon er i seg selv eskatologiske begivenheter som prefigurerer og foregriper fullendelsen. Det kan dreie seg om en bevisst tveetydighet i Jesu tale om det disippelliv som venter. Den kirke Johannes kjenner, lever i en sammenheng som er bestemt av «de tilkommende ting», det vil si en kontekst hvor Parakleten fører Jesu verk videre! Jesu tale om Ånden i forkant (v12-15) er helt klart en parallell til sentrale ledd i vår tekst. Løftet som lyser i gjennom de kritiske erfaringer taler om et nytt Jesu komme til sine, en gudserfaring som allerede transcenderer historien, se 14,23.

Den nye erfaring av Jesus som herre signaliseres med en variert bruk av verber for «å se». Verbet i ettersetningen (futurum av 'hōraā') tar inn en overført betydning, et gjennombrudd av en mer fullendt Jesuserfaring, den som skal erobre deres hjerter. (v22).

Med sterk betoning – «*Sannelig, sannelig, jeg sier dere...*» forbereder Jesus sine venner på tunge tider, på klagen og gråten. Teksten innbyr her til stor realisme. Veien fram går gjennom vonde nedture med frydefulle motsigelser fra verden omkring, de som ikke kjenner Gud gjennom Jesus Kristus (v20). Termen «sorg» fins 4x hos Joh, alle ganger i kap 16, altså i avskjedstalen. Klagen og sorgen omskriver det som kan ramme Jesu etterfølgere, fordi de enn så lenge må leve kristenlivet i den gamle verden. Men midt i det vanskelige og forvirrende møte med motkrefter vil Jesus med sitt tilsagn om fremtiden gi disiplene et skinnende sterkt blikkfeste. Her kan en med fordel ta inn leseteksten fra Jes 43: «*Nå skaper jeg noe nytt. Det spirer allerede fram. Merker dere det ikke?*».

Billedtalen fra Jes 26,17f tilspisser perspektivet (v21). Den smertefulle sorg kvinnen må utholde gjennom svangerskap (mulig hentydning til Gn 3,16) er en «trengsel» som oppslukes av gleden når et menneske er født. Ordbruken i denne profetstekst alluderer til forsølgelser av de kristne. I samtidig jødedom

(Qumran) finner vi dessuten at denne teksten har en messiansk betydning: Den voldsomme smerte og trengsel er bildet på «Messiasveer», tiden før frelsen bryter gjennom og trengslene avløses av gledesfest!

Søndagens tekst har et høydepunkt i siste vers (22). Billedordet videreføres i første ledd: «*Også dere har det vondt nå*». Dette «nå» er svangert med stor eskatologisk spenning; den nye frelsesvirkelighet har tross alt fått brofeste. Jesus bekrefter den vanskelige og sorgfylte erfaring. De skal kjenne på den og tale om den. Men midt gjennom alt dette lyser det som er sterkere og som skal erobre deres hjerter: Gleden i Messias' nærvær. Denne «glede» ('k'jara') er forankret hos ham som har overvunnet døden og som kommer til dem på nytt (20,20; jf Jes 66,14). Gleden i Jesu nærvær er blitt seierrik og kan bevare hjertene i de vonde tider. Den er så etablert og sterk at ingen makt i verden kan rane den. Et fascinerende trekk til sist er nyformuleringen av løftet: «*Jeg skal se dere!*»! Det dreier seg om en resiprok relasjon. Jesus lengter like mye etter å se sine for å dele gleden!

På vei til preken.

Følgende tre stasjoner kunne aktivere viktige ledd i teksten.

I Når motgangen og motstanden blir sterk og troen blir famlende og svak.

Det blir en viktig prekenoppgave å tale sant og tydelig om hva det kan koste å følge Kristus. Hvor er klagen og tårene i vår menighet? Rapporter fra deler av verden hvor hard forfølgelse er en realitet kan gjerne få plass. Vel så viktig kan det være å hente inn erfaringer fra nærmiljøet (skole, arbeidsplass) hvor personer med en tydelig kristen bekjennelse opplever å bli mobbet. Det hardkjør som kristne politikere og «konservative» kirkeledere opplever gjennom media kan fortjene omsorgsfull og tydelig omtale fra prekestol. Jeg tenker i denne forbindelse på Jesu omsorg for Peter, han som ikke taklet spotten og den kritiske situasjon: «Jeg ba for deg at din tro ikke måtte svikte!» (Luk 22,31f).

II Det spirer allerede fram. Merker dere det ikke?
Den større prekenoppgave blir å utfolde Jesu løfte og gå for gledens triumf, den dype og

pålitelige glede som erobrer våre liv innenfra. Løftet fra Jesu munn som har fått en definitiv forankring, må få lyse opp veien helt fram. Jeg vil legge vekt på gledens kristologiske forankring. Løftet er at Han skal komme til sine disipler; han vil se oss! Det er i sin kjerne dette nærvær som er gledesfylt. Jeg vil ikke nekte meg et fremblikk til pinsen. Andens gjerning i Jesu sted er, som påpekt, beskrevet kraftfullt i en trinitarisk ramme i forkant av vår tekst. Denne gudserfaring er ikke ren framtid knyttet til parusien.

III «Ja, visst gör det ont»

Dette tredje punkt i disposisjonen kan sammenholde det som er forkynt i de to foregående. Den eskatologiske spenning som Guds barn erfarer kan romme en smertefull tvetydighet: Hva er det som skjer i våre liv, hvilken vei er det troen har ført oss inn på? Et dikt av Karin Boye melder seg i min foreberedelse til dette siste punkt. Første strofe lyder:

Ja visst gör det ont när knoppar brister.

Varför skulle annars våren tveka?

*Varför skulle all vår heta längtan bindas
i det frusna bitterbleka?*

Höljet var ju knoppen hela vinteren.

Vad är det för nytt, som tär och sprenger?

JA visst gör det ont när knoppar brister,

ont för det som växer och det som stänger.

Guds barn lever i Livets vår som med enorm kraft bryter gjennom i vår gamle verden. Men den som ønsker erfare dette vil også få kjenne smerten (jf Rm 8,22f).

MARTIN SYNNES
førsteamanuensis (NT)

4. søndag etter påske.

24. april 2005

Prekenteeksten: Johannes 16, 5–15

Esek 36, 26–28; Jak 1, 17–21

Testamente:

Johannes bruker mye plass i sitt evangelium på å gjengi hvordan Jesus tar avskjed med disiplene. Han forbereder dem på det som skal skje i påsken: at han må forlate dem og dø. Det er dramatiske ord for en disippel tatt deres bakgrunn i betraktning. Bibelen forteller at alle hadde tatt avstand fra sine tidligere liv, kuttet alle bånd, forlot familiene sine for å følge sin tro, sin Herre. Tre kapitler (14–16) hos Johannes handler om denne avskjeden. I avskjedstale tar Jesus opp forskjellige aspekter ved at han går bort. Han trøster og hjelper slik at de kan forstå noe som i første omgang virker helt meningsløst. Avskjed trenger forberedelse. Jesus etterlater seg et slags testamente. Han gir uttrykk for hvordan disiplene etter hans vilje skal leve videre. Samtidig har kirken alltid sett på disse bibeltekstene som veldig relevante. Også menigheten – både nå og tidligere – lever i en situasjon der Jesus ikke er synlig tilstede. Også menneskene i dag trenger hjelp og veiledning for å kunne leve etter Jesu vilje i en vanskelig verden. Det har alltid vært en utfordring å leve som kristen – både i dag og den gangen. Flott å få hjelp av Herren selv.

I vår kirkelige tradisjon er Jesu avskjedstaler så viktige at disse tekster preger forkyntelsen på mange søndager (3. - 6. søndag etter påske, i tillegg kommer to søndager etter tekstrekket II)

Forberedelse:

Avskjed trenger forberedelse. Også de som skal være igjen etter en avskjed, trenger en mulighet til å forberede seg. Det vet alle som har vært nødt å ta avskjed med et elsket menneske. Når en nær person dør er det behov for oppgjør. Det er godt når den som har gått bort, har skrevet et testamente. Da er mange av de praktiske problemene ordnet, og en kan konsentrere seg om det vesentlige: sorgarbeidet. Enda lettere kan det bli når den døende og familien har snakket ut om det som rører seg i dem: om frykten, om håpet, om kjærlighet og

skuffelser, om tilgivelse, fellesskap og tro. Det å prate sammen om døden, om tro og håp og ikke minst om fremtiden kan gjøre det lettere å komme videre i etterkant. Avskjed trenger forberedelse. Det som kommer brått og meningsløst er enda mer ødeleggende for sjelen – og ikke minst for troen. Jesus vil hjelpe oss å leve et liv i troen selv om han ikke er synlig tilstede.

Veileder, talsmann og trøster

En vesentlig bekymring ved å ta avskjed er frykten for å miste kontinuiteten i livet. I en sorgsituasjon kan håp og livsmot renne bort som sand mellom fingrene. Hvordan skal jeg møte menneskene rundt meg, hvordan skal jeg møte livets utfordringer framover. Livet må ofte ordnes på nytt, vi trenger et nytt holdepunkt. Denne bekymringen var høyst aktuell for disiplene. Dette tar Jesus på alvor.

I avskjedstalene finner vi fem uttalelser om en stedfortreder som Jesus skal sende – «parakleten». Jesus snakker om en person som skal overta hans egen oppgave i forhold til disiplene.

Parakletos er en passivform og betyr «den til-kalte». Opprinnelig beskriver ordet en person som er tilkalt for å hjelpe, en som taler en annens sak f.eks. i en rettssak Tilsvarende heter det på latin «ad-vocatus». Parakleten er opprinnelig en talsmann i juridisk forstand, en advokat.

Hos Johannes er betydningen imidlertid utvidet. Parakleten omtales som Den Hellige Ånd eller sannhetens Ånd. Han er Guds talsmann hos disiplene og Guds kraft i disiplene (kap. 14, 16f) Han er lærer og minner disiplene om Jesu egne ord (14, 26). Parakleten vitner om Jesus (15, 26), Det fjerde og femte ordet om denne stedfortrederen finner vi i perikopen vår. Parakleten går i rette med verden (16, 7-11) og forkynner Jesu ord på nytt (16, 13-15).

Til teksten:

Prekenteeksten fremhever to funksjoner ved parakleten:

1. Rettssak mot verden.

Det er ikke til å komme bort ifra at Johannesevangeliet bærer preg av en tydelig dualisme: Lys – mørke, sannhet – løgn, Gud – verden. Av

og til kan dette virke nesten litt for svart/hvitt. Det er imidlertid viktig å understreket at grensen mellom godt og ondt ikke går mellom mennesker, men midt gjennom hvert menneske. Ifølge Johannesevangeliet er verden i seg selv er mørk, men med Jesus kom lyset. Og «alle som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn» (1, 12). Når Jesus er lyset i verden går det an å skille mellom lys og mørke. I møte med Jesus blir verdens sanne ansikt synlig. Dermed ser vi også Guds frelse. Disiplene blir en del av Guds verden midt i vår verden.

Men hva skjer når Jesus går bort? Med parakleten er lyset fra Guds verden fremdeles blant oss. Med lyset blir også det som er mørkt synlig: Det som skiller oss fra Gud – synden. Samtidig skal rettferdigheten og dommen åpenbares. Verdens synd består i at den ikke tok i mot Jesus og trodde på hans budskap, men dømte ham til døden. Han viste seg imidlertid som rettferdig ved å bli opphøyd av Gud selv. Dommen over «verdens fyrste» ble fullbyrdet på korset. Jesus viste seg som seierherre. Korset ble et symbol for Guds lys i verden. Parakletens oppgave er å vitne om denne sannheten og på denne måten trøste de troende.

2. Vitnesbyrd om Jesus.

Jesus skal gå bort. Men det han ikke kan gjøre blant disiplene lenger blir nå parakletens oppgave. Han blir disiplenes lærer på vegne av Jesus. Dermed er Jesus likevel usynlig tilstede i menigheten. Hans ord og løfter gjelder fremdeles. Fremdeles gir han trøst og hjelper de troende videre på veien fra denne verden til Guds verden. Åpenbaringsen kontinuitet er sikret. Jesus kommer de troende nær gjennom ord og sakrament. Dette er et viktig poeng for Johannes, han gjentar ordet «anagellein» – forkynne tre ganger i løpet av tre setninger. Prefiksen «ana-» kan også tyde på at det ikke forkynnes noe nytt, men at det hentes fram noe som allerede er kjent. Dette understreker kontinuiteten for menigheten før og etter Jesu bortgang.

Mellom påske og pinse

Tematisk ligger 4. søndag etter påske i skjæringspunktet mellom påske og pinse. Søndagen er fremdeles preget av Jesu oppstandelse. Hendelsene i påsken utgjør grunnpilaren i kir-

kens tro og liv, og søndagene etter påske belyser forskjellige aspekter ved dette og konsekvenser for menighetens liv. Samtidig peker teksten frem mot neste høytid: pinse. Den Hellige Ånd kommer på banen, hans funksjon forteller om en kontinuitet mellom tiden før og etter påske. I bibelordet fortelles det om disiplens situasjon før langfredag, men for oss i dag handler det om kirkens situasjon etter pinse.

Også de andre tekstene tyder på det. Den Hellige Ånd som veileder for de troende er fellestema for lesningene (Es. 36, 26-28, Joh 16) og kollektbønn.

Jeg kunne tenke meg at en preken kunne ha følgende inndeling: Åndens veiledning:

1. Et testamente.
2. Kontinuiteten
3. Ånden
 - viser oss verdens sanne ansikt
 - Fører oss til Jesu sannhet
4. Gir fred i møtet med egen død

Også salmevalget står mellom påske og pinse. Første og siste salme kan godt markere at vi fremdeles befinner oss i påsketiden Hovedsalme 591 (se: Es 26,27)

Før preken: 223

Etter preken: 335

Før nattverd: 143

**ERNST-MODEST
HERDIECKERHOFF**
sokneprest i Skårer

5. søndag etter påske (Rogate)

1. mai 2005

Prekentekst: Joh 16, 23b-28

Jer 29,11-14, Ef 3, 14-21

Bønnens søndag på 1. mai: Be og arbeid

Søndagene mellom påske og pinse vil vise hva som er konsekvensen av oppstandelsen. Denne søndagen handler om muligheten til å be og kraften som ligger i bønn. Det første jeg vil gjennomtenke, er hvordan jeg kan utnytte at Bønnens søndag i år faller på 1. mai. Sammenfallet er en mulighet til å velge nye innfallsvinkler til teksten. Antagelig betyr sammenfallet også at det ikke er aktuelt å ha konfirmasjon denne søndagen.

1. mai har egne tekststrekker. Noen menigheter har fortsatt tradisjon for 1. mai – gudstjeneste. 1. mai-tekstene for dette året handler om Guds rause kjærlighet til oss ((1. Joh 4, 16-21) og den etiske fordringen som stiger frem av dette: Vær barmhjertige, slik deres Far er barmhjertig (Luk 6, 36-38). Det handler om å leve i gode sirkler: Øk det gode og ikke det onde, så dere kan få leve! (Amos 5, 14-15).

Kanskje skal disse tekstene klinge med? Også tekstene for 5. søndag etter påske handler om å leve i gode sirkler. Med utgangspunkt i Guds rausket og uendelige kjærlighet (se også begge lesetekstene), oppfordrer Jesus disiplene til å be: Be, og dere skal få, så deres glede kan være fullkommen.

Kanskje kan 1. mai være med inn i bønnesøndagen også uten at vi går veien om sammenfall i tekstene? Rogatesøndagen og de tre påfølgende dagene før Kristi himmelfartsdag skal opprinnelig være knyttet til bønnesprosesser: Prest og menighet gikk ut på åker og eng for å be Gud velsigne grøden og verge landet. Er dette et motiv som kan brukes på 1. mai? Er ikke 1. mai-tog og menneskers kamp for rettferdighet og verdighet også en bønn om velsignelse og frihet?

De gamle tradisjoner knyttet til rogatedagene minner oss om at evangeliet har hatt en historie opp gjennom hundreårene. En troshistorie for enkeltmennesker og samfunn som vitner om hvordan man har forstått sammenhengen mellom livet og Guds nåde. Tro har alltid handlet om eksistens og livs-

grunnlag. Det gjør den fortsatt. Be og arbeid, sa de gamle. To sider av samme sak, uløselig knyttet sammen for den som bekjenner troen på en Gud som er kjærlighet.

Til teksten

Prekenteeksten hører til i avslutningen av Jesu avskjedstale til disiplene (Joh 14-16). Utgangspunktet er disiplenes angst for det som kan skje med Jesus og med dem selv. I møte med angsten taler Jesus om Ånden som skal komme, og om at det fortsatt skal være nær forbindelse mellom Jesus og disiplene. Noen eksegeter knytter første del av prekenteeksten med løftet om at bønnhørelse til avsnittet foran, om sorgen som skal bli til glede (v 23-24). Så følger avslutningen og oppsummeringen av hele avskjedstalen (v 25-33). Oppsummeringen innledes med et nytt løfte om bønnhørelse. Denne inndelingen virker logisk for meg. Uansett har vi to løfter om bønnhørelse etter hverandre i vårt tekststusnitt. Til sist i teksten knyttes bønnen og bønnesvaret til frelseshistorien: Jesus ble sendt til verden for å bringe Gud kjærlighet til oss. Og han forlater verden/tiden og bringer all verden i all tid til Gud. Denne bevegelsen er utgangspunktet og kilden for bønnen (v 28). Midt i fraværet er Jesus fortsatt nær ved Ånden. Det er etablert en relasjon mellom disiplene/oss og den trene Gud. Bønnens mulighet hører hjemme i denne relasjonen (v 26-27).

Teksten understreker flere ganger bønn i Jesu navn. Dette finner vi også tidligere i avskjedstalen (14, 13,14; 15,16). Eksegeter peker på at dette neppe er en beskrivelse av hvordan en bønn skal formuleres, men heller at Jesus overbyr Den gamle testamentet. I GT knyttes løfter om velsignelse til det å minnes Guds navn (se f.eks 2. Mos 20,24 og 1. Kong 8, 29-30). Jesus knytter løfter til sitt eget navn, til troen på Jesus. Se også Joh 1,12; 2,23; 3,18.

For de som sparer på Luthersk kirketidende, finnes en grundig gjennomgang av prekenteeksten i nr 9/2001 (Kjell Arne Morland).

Både prekenteeksten og leseteksten fra Efeserbrevet bruker Faderen som betegnelse på Gud. 2. rekke har dessuten «Fadervår» som prekenteekst (Matt 6, 6-13). Jesus bruker farsbilde på Gud, men dette er ingen bestemmelse av Guds kjønn. Det kan selvsagt også

bruke morsbilder for å beskrive Gud. Gud lar seg uansett ikke fange i det skaptes kjønns-kategorier, men sprenger våre erfaringer av kjønn. Senere skapte kirken det tvekjønnede bilde av Gud, en Far som føder Sønnen (Nike-num). Farsbilde slik Jesus bruker det, har fokus på relasjonen mellom barnet og foreldren. Det uttrykker Guds vilje til nærhet og omsorg for barnet: Som Guds barn har vi adgang til Gud og hjerte plass hos Gud. Dette er viktig i møte med den enkelte tilhørers egne erfaringer av mødre og fedre som i større eller mindre grad har maktet å gi omsorg. Vi må bygge på gode foreldre erfaringer, til å nyskape bilder og språk som kan gi hjelp når mennesker leter etter brikker til sitt Guds bilde.

Prekenen

Hvordan prekenen skal bli, avhenger av hvilken ramme vi setter teksten inn i. Vi har mange valg. Vi underviser om bønn. Kanskje skal vi snakke om muligheten til å oppleve at Gud blir borte og bønner blir meningsløse. Kanskje skal vi snakke om veksten fra barnetro til en voksen tro, er det ikke noe slikt som skjer med disiplene som må gjennom avskjed med den nære, konkrete Jesus og lære seg å leve videre? Jrf leseteksten fra Efeserbrevet: Bli i stand til å fatte bredden og lengden, høyden og dybden..

For dem som vil preke om bønn, vil jeg minne om muligheten til å bruke gode bilder og ord som henter inn enkel livserfaring. Bønn er like ubegripelig som troen, men metaforer kan gi glimt. Her er noen små og et stort eksempel på metaforer:

Bønn er samtale, hvile, pulsslags. åpne vinduet for lys og frisk luft, lukke opp knyttede hender, løfte blikket oppover og utover, kaste seg i armene på en man er glad i, så frø som kan spire og vokse. Å be er å la seg flyte med i en elv av alle verdens bønner gjennom alle tider, en elv der min bønn er som en dråpe, men likevel i bevegelse mot den evige Gud og mot livet. En elv har krefter til å forandre bredden der den renner forbi og til å bringe velsignelse til tørre steder.

Kanskje er det viktig å si noe om at bønn er en allmenn erfaring og at formen er like mangfoldig som mennesker. Kristen bønn skiller seg ikke fra andre menneskers bønn på

annet vis enn at vi vet hvem vi snakker med.

Spennende artikler om bønn har jeg funnet i temanummer av Nytt norsk kirkeblad 8/2001, f.eks. Notto R Thelle, Hva er bønn.

Selv vil jeg ta utgangspunkt i sammenfallet med 1. mai. Disposisjonen kan bli slik:

- Det er ikke slutten for disiplene at Jesus skal dø. Det er en ny start og en ny mulighet. Jesus forlater verden og blir fortsatt nær ved den hellige Ånd. Et nærvær som går gjennom alle tider. Også vår tid.
- Guds vedvarende kjærlighet i verden utfordrer oss på to måter: Til å søke mot Gud i bønn, hente styrke, akseptasjon og glede i nærværet. Til å søke mot vår neste og arbeide for å styrke det gode.
- Bønn og arbeid er to sider av samme sak.

Til gudstjenesten

Denne søndagen vil jeg arbeide mye med forbønnen. Kanskje skal flere i menigheten være med å be. Den diakonale forbønnen kan være et utgangspunkt.

Det er mange gode bønnesalmer å velge mellom, både i salmeboka og Salmer 97. Ikke glem påskesalmene, f.eks. NoS 194, 195, 196. Alltid freidig (NoS 416) må gjerne være slutt-salme.

BRITA HARDEBERG

sokneprest i Ilen

brita.hardeberg@kirken.trondheim.no

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

LEDIGE STILLINGER

Sør-Hålogaland bispedømme

Fengselsprest ved Bodø fengsel, 50 % stilling

Bodø Fengsel ble ombygd og modernisert i 1993 og er i dag et moderne fengsel med høyt sikkerhetsnivå og med plass til 50 innsatte på lukket doms- og varetektsavdeling. Fengselet har også en frigangsavdeling med 6 plasser. De innsatte tilbys skolegang eller arbeid, bl.a. i et godt utstyrt snekkerverksted. Fengselet har også egen helseavdeling, sosisjonomtjeneste og fritidsleder. I tillegg til fengselet har kriminalomsorgen regionkontor og overgangsbolig som drives av Kriminalomsorg i frihet (Kif) i Bodø. Prestetjenesten på fengselet ble etablert med fast stilling i 1996.

Hovedtyngden av arbeidet ligger på sjelesorg og samtaler med innsatte. Andre oppgaver er gudstjenester, kontakt med pårørende og samarbeid med menigheter og organisasjo-

ner utenfor fengselet. Samtalegrupper og bibelgrupper er også aktuelle oppgaver. Presten skal være behjelpelig med at innsatte med annen tro og livssyn blir betjent i samsvar med eget ønske.

Rundt 100 personer har Bodø Fengsel som arbeidsplass og disse representerer forskjellige yrkesgrupper. Presten er en naturlig samarbeidspartner for disse, og det kreves vilje og evne til tverrfaglig samarbeid. Presten har en sentral rolle som veileder og samtalepartner i fengsels KSO-arbeid (kollegastøtteordning), og også ansvar knyttet til debrief og oppfølging etter ulykker og hendelser. Bodø Fengsel er også utdanningsinstitusjon for nye fengselsbetjenter, og presten kan ha noe undervisning for aspirantene.

Som fengselsprest kan tilsettes person som er kvalifisert for tilsetting i Den norske kirke. Pastoralklinisk utdanning, interesse for arbeidsområdet og relevant erfaring vil tillegges vekt. Tjenesten skal utføres i samsvar med

Den norske kirkes ordning, særskilt forskrift og tjenesteordning for fengselsprester fastsatt ved regjeringsresolusjon av 20. november 1997 med plikt til å rette seg etter tjenesteordning og den instruks som til enhver tid gjelder for stillingen. Videre plikter fengselspresten å rette seg etter regelverket i «Lov om straffegjennomføring». Stillingen står under tilsyn av biskopen i Sør-Hålogaland og har domprosten i Bodø som nærmeste overordnede.

Stillingen lønnes i kode 1465 spesialprest, lønnstrinn 50-62. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til Sør-Hålogaland bispedømmekontor tlf 75 54 85 50 eller fengselsprest Egil Arnsby, tlf 41 31 42 77. Søknad med CV, vitnemål, attester, referanser og uttømmende politiattest av ny dato sendes

Sør-Hålogaland bispedømmekontor, Tolder Holmers v 11, 8003 Bodø innen 15.04.05.

Se også Norsk Lysningsblad nr. 57 den 09.03.05, Aetats nettsider samt www.kirken.no/sor-haalogaland.

Norkirkens visjon:

Vi vil nå verdifulle mennesker med fredens evangelium og gjøre dem til etterfølgere av Jesus Kristus.

Norkirken i Bergen tilhører Normisjon, og er med i et spennende nettverk av menigheter i Normisjon. Norkirken har 25 cellegrupper, over 100 frivillige medarbeidere og nær 300 mennesker møter frem til gudstjenestene. Menigheten opplever sterk vekst og søker

Pastor /prest i 100 % stilling

Ansvarsområder

Undervisning, ansvar for gudstjenestene, følge opp og utruste frivillige medarbeidere, lede teamet av ansatte.

Kvalifikasjoner

Evne til å motivere, inspirere og bygge relasjoner. Gode samarbeidsevner og erfaring innen lederopplæring og åndelig lederskap blir vektlagt.

Se www@norkirken.no eller kontakt Norkirken v/styrets leder Helge Bjørkhaug, tlf: 970 46 940.

Søknadsfrist: snarest.

Ledende distriktsprest og sjøheimevernsprest på OPL/K

HV lyser ut følgende frivillige stillinger med arbeidsavtale på OPL/K for inntil 40 dagers tjeneste pr. år som ledende distriktsprest i følgende 13 distriktsstaber:

HV-01 Rygge

HV-02 Oslo

HV-03 Kongsberg

HV-05 Elverum

HV-07 Kjevik

HV-08 Stavanger

HV-09 Bergen

HV-11 Andalsnes

HV-12 Værnes

HV-14 Mosjøen

HV-16 Bjerkvik

HV-17 Porsanger

HV-18 Høybukta

og som SHV-prest i frivillig stilling med arbeidsavtale på OPL/K for inntil 40 dagers tjeneste pr år i følgende 4 sjøheimevernsavsnitt:

SHV avsn Vest Norge, Bergen

SHV avsn Sør Norge, Stavern

SHV avsn Midt Norge, Værnes

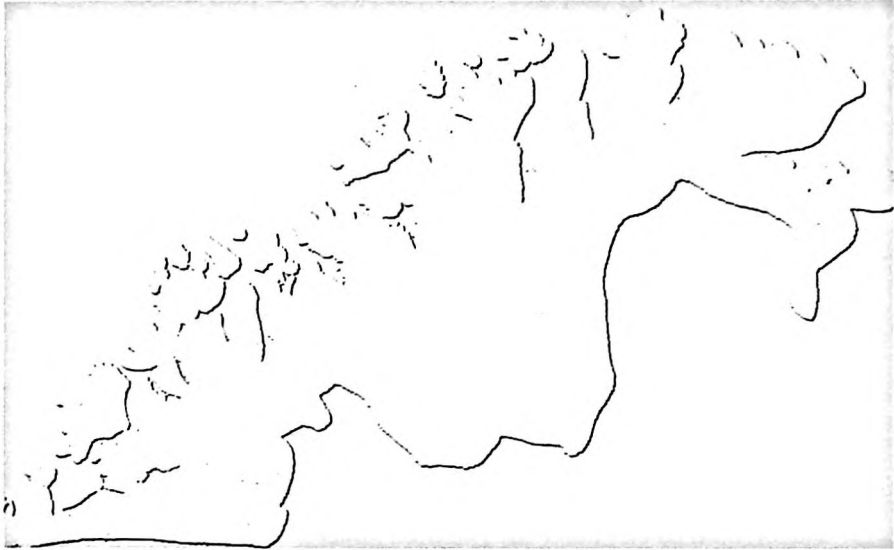
SHV avsn Nord Norge, Tromsø

Stillingene lyses ut med tidsbegrensning på tre år med mulighet for fornyelse. Søkere i underkant av 44 år eller eldre må være villige til å stå utover dette. Stillingene er innplassert som Maj/Ok og er opprettet spesielt med henblikk på tjeneste i HV's nye Innsatsstyrker. Stillingen lønnes etter grad. Disse styrkene skal øves ca. 25 døgn pr.år. I tillegg skal Ledende distriktsprest være ansvarlig for koordinering av prestedtjenesten i distriktet, samt være etisk og religiøs rådgiver for distriktsstab og innsatsstyrkestab. Ledende distriktsprest/SHV-prest vil bli tilbudt kurs innenfor fagfeltet krise/voldsom død.

Det stilles krav om ordinasjon til tjeneste i Den norske kirke, avtjent førstegangstjeneste og feltpresterfaring. Søkere må avlegge fysisk test i henhold til militært reglement.

I følge heimevernsloven er frivillig tjeneste i HV en rettighet de som er kvalifisert til det har uten å måtte søke arbeidsgiver om tillatelse. Vi finner det likevel naturlig at biskopene til de aktuelle kandidater kobles inn i vurderingen før endelig tilsetning treffes.

For informasjon om arbeidsavtale og annet, kontakt: Seniorprest HV Major Elling Erichsen på tlf 97072716 eller eerichsen@mil.no. Søknad med CV, referanser og vitnemål sendes direkte til: Seniorprest HV. Forsvarsstaben. Heimevernsstaben. Oslo mil/Akershus festning 0015 Oslo Innen 13. mai. 05. Oppstart 1. august 05.

Ønsker du å arbeide som
PREST I NORD-HÅLOGALAND

Nord-Hålogaland bispedømme omfatter Troms og Finnmark fylker, og Svalbard. Bispedømmet har et stort mangfold, kirkelig, geografisk og kulturelt.

Dette er bispedømmet for fremtiden!!

Biskop og bispedømmeråd ønsker nye medarbeidere velkommen, og legger vekt på gode arbeidsvilkår for prestene.

Ledige stillinger finner du på

<http://www.kirken.no/nord-haalogaland/>

og på <http://www.aetat.no>

eller ring til Nord-Hålogaland bispedømmekontor, tlf 77 60 39 60 for å få tilsendt oversikt over ledige stillinger.

For å få en raskere tilsetning kunngjøres ledige stillinger på denne måten.

Kirken

- til konfirmant- og dåpsopplæringen!

ASCHEHOUG

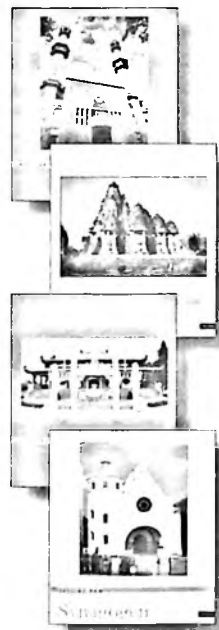
FAKTABIBLIOTEK

Boka *Kirken* er en faktaorientert bok som tar leseren med på en guidet tur gjennom kirkerommet og kirkebygningen. Kristendommen blir presentert både gjennom symboler og kunst og gjennom kirkelige handlinger og høytider. Bragernes kirke i Drammen er brukt som hovedeksempel.

Flotte tegninger og foto illustrerer fagstoffet sammen med høytidskalender og tidslinje med kart. Dette gir et godt utgangspunkt for studier i konfirmant- og dåpsopplæringen.

Kirken kan brukes som et oppslagsverk eller leses fra perm til perm.

Serien *Hellige rom* presenterer verdensreligionene og består av fem bøker.

Pris kr 175,- pr. bok. BOKMÅL OG NYNORSK! Bestilles i bokhandelen.

Bla i bøkene på www.aschehoug.no/grs

Nyheter fra Luther Forlag

Patrick Sookhdeo

DEN KRISTNE LOMMEGUIDE TIL ISLAM

Kr. 138

Denne fascinerende lille boken gir en oversikt over islams troslære og praksis for å hjelpe kristne til å dele sin tro med muslimske venner og naboer på en god og tillitsvekkende måte. Forord og aktuelt kapittel om islamismen av Bjørn A. Wegge, Norsk Misjon i Øst.

Mitri Raheb

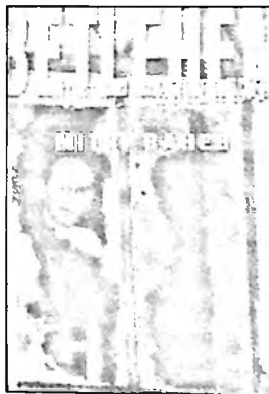
BETLEHEM UNDER BELEIRING

Kr 198

En spennende og annerledes bok om Midtøsten-konflikten. Betlehem er byen der Fredsfyrsten ble født. Hvordan er det å leve i byen i dag? En bok om lidelse og sorg, men fremfor alt om håp om en fremtid for både israelere og palestinere.

«En vekker for kristne i Norge»

– Ørnulf Steen, gen.sekr. i Norges kristne Råd

30362-3 -4

DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAK.
BIBLIOTEKET
PB 5144 MAJORSTUEN
0302 OSLO

Menighetsfakultetet

Luthersk kirketidende
MF Ti, Lu
2005 Årg. 140 Nr 7

H05000485

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av pral Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, sokneprest Jan Otto instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@sensewave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. pr. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Björg Gjelsvik,
Bok & Media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:

1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. Helseide (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

Kr 198,-

Lena Bergström

Å GI PLESS TIL EN ANNEN

Om åndelighet, foreldrerollen og hverdagslivet

Gjenkjennelig, treffsikkert – og ikke uten glimt i øyet – om tidsklemme, utilstrekkelighet, trøtthet og dårlig samvittighet. Men først og fremst en bok som setter oss på sporet av en åndelighet som får plass i livet slik det er.

Luther Forlag

Aktuelt fra Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no